

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 92/18

Λουξεμβούργο, 26 Ιουνίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-451/16
MB κατά Secretary of State for Work and Pensions (Αλλαγή φύλου και
σύνταξη γήρατος)

Πρόσωπο το οποίο προέβη σε αλλαγή φύλου δεν μπορεί να υποχρεωθεί να ακυρώσει τον γάμο που συνήψε πριν από την αλλαγή αυτή προκειμένου να λάβει σύνταξη γήρατος στην ηλικία που προβλέπεται για το φύλο το οποίο απέκτησε

Τέτοιου είδους προϋπόθεση συνιστά άμεση διάκριση λόγω φύλου

Δυνάμει οδηγίας της Ένωσης¹ απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω φύλου σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων γήρατος και των άλλων συντάξεων. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει εξαίρεση από τη θεσπιζόμενη απαγόρευση, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να αποκλείσουν από το πεδίο εφαρμογής της τον καθορισμό της ηλικίας για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος ή άλλης σύνταξης. Το Ηνωμένο Βασίλειο έκανε χρήση αυτής της εξαίρεσης: έτσι, η ηλικία συνταξιοδότησης των γυναικών που έχουν γεννηθεί πριν τις 6 Απριλίου 1950 ορίστηκε στα 60 έτη, ενώ η ηλικία συνταξιοδότησης των ανδρών που έχουν γεννηθεί πριν τις 6 Δεκεμβρίου 1953 ορίστηκε στα 65 έτη.

Η MB γεννήθηκε το 1948 και το φύλο γέννησής της ήταν άρρεν, παντρεύτηκε δε με γυναίκα το 1974. Το εν λόγω πρόσωπο άρχισε να ζει ως γυναίκα το 1991 και, το 1995, υποβλήθηκε σε εγχείριση αλλαγής φύλου. Εντούτοις, η MB δεν διαθέτει οριστικό πιστοποιητικό αναγνώρισης της αλλαγής φύλου στην οποία προέβη, για τη χορήγηση του οποίου απαιτούνταν, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, η ακύρωση του γάμου της². Η MB και η σύζυγός της επιθυμούν να παραμείνουν έγγαμοι για θρησκευτικούς λόγους.

Η MB συμπλήρωσε το 2008 τα 60 έτη και ζήτησε να της χορηγηθεί κρατική σύνταξη γήρατος. Το εν λόγω αίτημα απορρίφθηκε διότι, ελλείψει οριστικού πιστοποιητικού αναγνώρισης της αλλαγής φύλου στην οποία προέβη, δεν ήταν δυνατόν να θεωρηθεί γυναίκα για τον προσδιορισμό της νόμιμης ηλικίας συνταξιοδότησής της. Η MB προσέφυγε κατά της απόφασης αυτής ενώπιον των βρετανικών δικαστηρίων. Προέβαλε ότι η διάταξη κατά την οποία όφειλε να μην είναι έγγαμος συνιστά διάκριση αντίθετη στο δίκαιο της Ένωσης. Το Supreme Court of the United Kingdom (Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου) ερωτά το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εάν τέτοια κατάσταση συνάδει με την προαναφερθείσα οδηγία.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο υπογραμμίζει, καταρχάς, ότι, εν προκειμένω, δεν του ζητείται να αποφανθεί εάν είναι εν γένει επιτρεπτό να τίθεται ως προϋπόθεση της αναγνώρισης αλλαγής φύλου η ακύρωση γάμου συναφθέντος πριν από την αλλαγή αυτή. Ωστόσο, διαπιστώνει ότι, καίτοι η νομική αναγνώριση της αλλαγής φύλου και ο γάμος αποτελούν ζητήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα της οικογενειακής κατάστασης, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και, ιδίως, την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων όταν ασκούν την αρμοδιότητά τους στον τομέα αυτόν.

¹ Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΕ 1979, L 6, σ. 24).

² Η κατάσταση έχει αλλάξει στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ο νόμος του 2013 σχετικά με τον γάμο προσώπων του ίδιου φύλου [Marriage (Same Sex Couples) Act 2013] τέθηκε σε ισχύ στις 10 Δεκεμβρίου 2014 και επέτρεψε, εφεξής, τον γάμο προσώπων του ίδιου φύλου. Το παράρτημα 5 του εν λόγω νόμου τροποποίησε το άρθρο 4 του νόμου του 2004 σχετικά με την αναγνώριση φύλου (Gender Recognition Act 2004): εφεξής, οι επιτροπές αναγνώρισης φύλου υποχρεούνται να εκδίδουν τελικό πιστοποιητικό αναγνώρισης του νέου φύλου σε κάθε έγγαμο αιτούντα αν συναινεί ο/η σύζυγός του.

Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει τη νομολογία του κατά την οποία η οδηγία, λαμβανομένων υπόψη του αντικειμένου της και της φύσης των δικαιωμάτων στην προστασία των οποίων αποσκοπεί, εφαρμόζεται και στις διακρίσεις που οφείλονται στην αλλαγή φύλου του ενδιαφερομένου. Συναφώς, υπογραμμίζει ότι, πρόσωπα τα οποία έχουν ζήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα ως πρόσωπα φύλου άλλου από αυτό που είχαν κατά τη γέννησή τους και τα οποία υποβλήθηκαν σε εγχείριση αλλαγής φύλου πρέπει να θεωρούνται ως πρόσωπα που άλλαξαν φύλο.

Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προϋπόθεση κατά την οποία πρέπει να ακυρωθεί προγενέστερος γάμος προκειμένου να καταστεί δυνατή η χορήγηση κρατικής σύνταξης γήρατος κατά τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης των προσώπων του οικείου φύλου εφαρμόζεται μόνο στα πρόσωπα τα οποία άλλαξαν φύλο. **Ως εκ τούτου, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η βρετανική νομοθεσία επιφυλάσσει δυσμενέστερη μεταχείριση σε πρόσωπο το οποίο άλλαξε το φύλο του μετά τον γάμο του απ' ό,τι σε πρόσωπο το οποίο διατήρησε το φύλο γέννησής του και είναι έγγαμο.**

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο εξετάζει εάν η κατάσταση προσώπου που άλλαξε το φύλο του μετά τον γάμο του και η κατάσταση έγγαμου προσώπου που διατήρησε το φύλο γέννησής του είναι συγκρίσιμες, προϋπόθεση που πρέπει να πληρούται προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η διαφορετική μεταχείριση συνιστά άμεση διάκριση.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι **το δημόσιο συνταξιοδοτικό σύστημα του Ηνωμένου Βασιλείου εξασφαλίζει προστασία κατά του γήρατος** παρέχοντας στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο σύνταξη γήρατος βάσει των εισφορών που αυτό έχει καταβάλει κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας και ανεξαρτήτως της οικογενειακής του κατάστασης. **Το Δικαστήριο αποφαινεται ότι, υπό το πρίσμα του αντικειμένου και των προϋποθέσεων χορήγησης της εν λόγω σύνταξης γήρατος, η κατάσταση προσώπου το οποίο άλλαξε το φύλο του μετά τον γάμο του και η κατάσταση έγγαμου προσώπου που διατήρησε το φύλο γέννησής του είναι συγκρίσιμες.** Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι ο σκοπός της προϋπόθεσης της ακύρωσης του γάμου (ο οποίος συνίσταται στην αποτροπή της ύπαρξης γάμου μεταξύ των προσώπων του ίδιου φύλου) είναι άσχετος με το σύστημα χορήγησης σύνταξης γήρατος. Κατά συνέπεια, ο σκοπός αυτός δεν επηρεάζει τη συγκρισιμότητα της κατάστασης των δύο κατηγοριών προσώπων που προαναφέρθηκαν υπό το πρίσμα του αντικειμένου και των προϋποθέσεων χορήγησης της σύνταξης.

Δεδομένου ότι η επίμαχη διαφορετική μεταχείριση δεν εμπίπτει σε καμία από τις εξαιρέσεις που γίνονται δεκτές από το δίκαιο της Ένωσης, **το Δικαστήριο κρίνει ότι η βρετανική νομοθεσία συνιστά άμεση διάκριση λόγω φύλου, απαγορευόμενη από την οδηγία.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο αναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582